

Rekenkamer Dordrecht

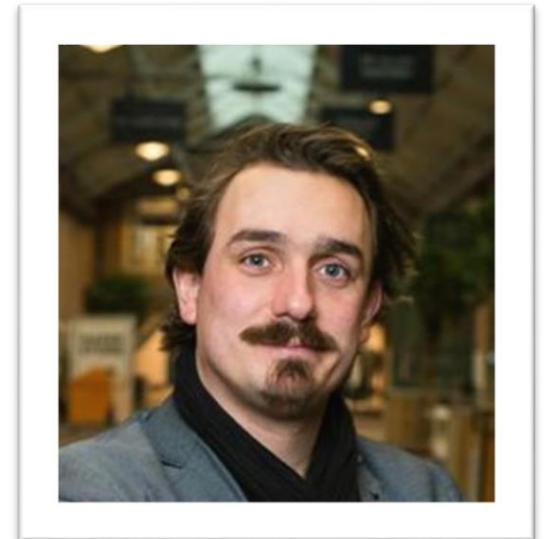
Bereikbaarheids- beleid Dordrecht

9 mei 2023

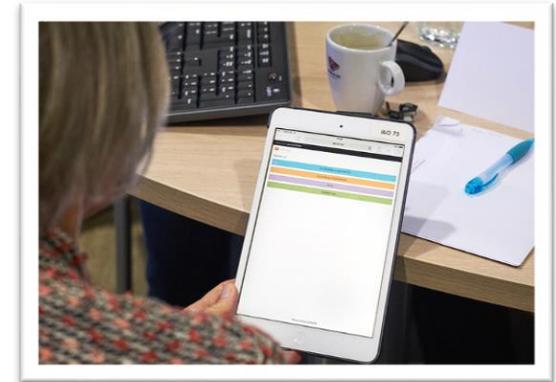
Even voorstellen

- **Ester Hilhorst**, senior onderzoeker I&O Research, specialisatie: economie, ruimte, wonen, bereikbaarheid rekenkameronderzoek, dienstverlening aan ondernemers, gemeenschappelijke regelingen
- **Laurent Staartjes**, onderzoeker I&O Research, specialisatie: bestuursrecht, gemeenschappelijke regelingen, rekenkameronderzoek, lokaal bestuur

I&O Research

- Beleidsonderzoek en dataverzameling
- Voor overheid en non-profit
- Amsterdam en Enschede
- Alle onderzoeksmethoden in huis:
  - I&O Research Panel
  - I&O Research Ondernemerspanel
  - Kwalitatieve interviewtechnieken
  - Veldwerkorganisatie
  - Belunit
  - Datascience

Onderzoeksvraag, aanpak en planning

Hoe kan de gemeenteraad in de gemeente Dordrecht effectief kaders stellen en controleren op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid?

Aanpak:

Deskresearch

Interviews ambtelijk en bestuurlijk betrokkenen en de raad

Planning:

Start: juli 2022 - Nota van bevindingen: januari 2023 - Wederhoor: Q1 2023

I&O Research

1. Beleidsruimte: Waar stuurt u op?

Wettelijke grondslag

- Wet ruimtelijke ordening / Omgevingswet: omgevingsplannen, RO, bereikbaarheid;
- De Planwet verkeer en vervoer: richtinggevend verkeers- en vervoersbeleid;
- Wegenwet: aanleggen, onderhouden en beheren van straten, wegen, voetpaden en fietspaden.

U gaat over de bereikbaarheid *in de stad*.

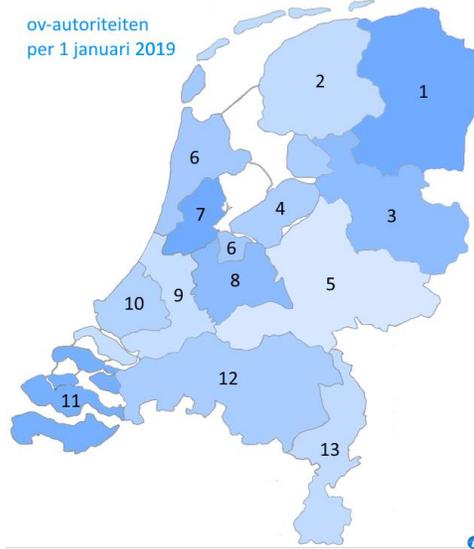

1. Beleidsruimte: Waar stuurt u niet op?

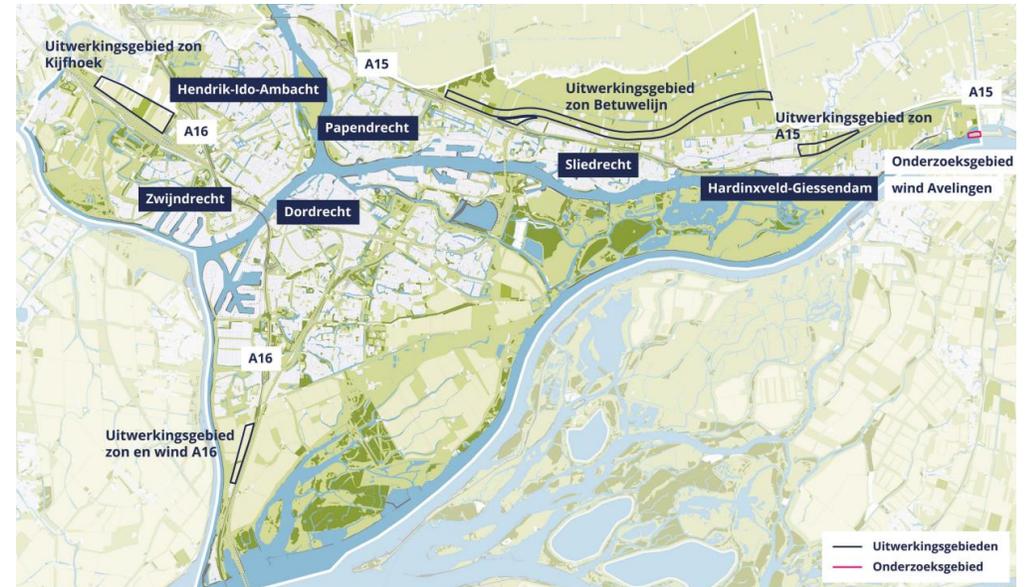
Autobereikbaarheid: MIRT – regio's

ov-autoriteiten
per 1 januari 2019

Schoon vervoer, ruimte voor energie:
Klimaatakkoord/RES

2. (nog) geen integraal beleidskader

Vigerend beleid in diverse documenten:

- Groeiagenda 2030 en Opgaveblad Bereikbaarheid en Mobiliteit 2019 (regionaal)
- Regionaal Mobiliteitsplan 2012 - 2022 “Op één kompas varen”(regionaal)
- Fietsnota Dordt 2012-2022 “Dordt fietst door”
- Koersnota Mobiliteit Dordrecht 2018
- Omgevingsvisie 1.0 (2021)
- Aangenomen moties ten aanzien van verkeersveiligheid

De ambitie van Dordrecht om te groeien met 10.000 woningen en 4.000 arbeidsplaatsen in de periode 2016-2030 is in de praktijk leidend voor het lokale mobiliteitsbeleid.

In de afgelopen jaren is de regionale ambitie vertaald in lokale uitvoeringsplannen en collegeregelingen.

Integraal beleidskader is in ontwikkeling:

- Mobiliteitsplan 2040 o.b.v. STOMP: Stappen, Trappen, OV, MaaS, Particuliere auto;
- Het college stuurt aan op scherpere keuzes.

3. Beleidsdoelen veelal kwalitatief

- Beleidsdoelen veelal kwalitatief, hoog-over en abstract;
- Beleidsdoelen gaan vaak over zaken waar de gemeente geen invloed op heeft;
- Er is geen enkele SMART doelstelling;
- Meest concrete doelstelling: Dordrecht wordt fietsstad van het jaar (deze doelstelling is sinds 2014 niet gerealiseerd);
- Beleidsdoelen en streefwaarden worden niet gemonitord, regionale monitoring biedt zeer beperkt inzicht voor Dordrecht.

De raad heeft geen duidelijke (SMART) doelen gesteld. Dat maakt het voor de raad heel moeilijk om te beoordelen of mobiliteitsbeleid ook effectief is en aan de verwachtingen voldoet.

3. Beleidsdoelen veelal kwalitatief

Voorbeeld: Aanpak congestie A15 en A16
(Opgaveblad Bereikbaarheid en Mobiliteit 2019).

update

Aanpak congestie snelwegen A15 en A16

In 2020 komen de regionale delen van de A15 3 keer en de A16 1 keer voor in de top 50 van files binnen Nederland. De totale filezwaarte van deze wegvakken is nog maar een derde ten opzichte van 2018 gezien de Coronamaatregelen. Die (tijdelijke) afname is ook landelijk het geval (zie figuur hieronder). Qua plaats in deze top 50 staan de wegdelen A16 tussen Moerdijkbrug en 's Gravendeel en de A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West onveranderd hoog. Gezien de aanpak van de N3 is ook hier sprake van files.

Definitie filezwaarte

Filezwaarte is de gemiddelde filelengte maal de duur van de file. De jaarfilezwaarte wordt uitgedrukt in kilometerminuten per jaar. Deze rapportage bevat de totale filezwaarte over twaalf maanden. Een file is hierbij gedefinieerd als verkeer met een snelheid lager dan 50 km/uur over een afstand van tenminste 2 kilometer. De wegen in de top 50 kennen gemiddeld iedere werkdag twee files van een 1 tot 1,5 uur over tenminste 2 kilometer.

Jaarfilezwaarte

In miljoenen kilometerminuten

Maand	Jaarfilezwaarte (miljoenen kilometerminuten)
Jan	13,3
Feb	13,3
Mar	13,3
Apr	13,3
Mei	11,5
Jun	11,5
Jul	11,5
Aug	11,5
Sep	9,1
Okt	9,1
Nov	9,1
Dec	4,2

Aanpak congestie A15 & A16

Tabel 3.1 File top 50 in 2020

Plaats in de top 50	Locatie van de file	Filezwaarte
15	A16 tussen Moerdijkbrug en 's Gravendeel	33.375
20	A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West	30.514
40	A15 tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam	19.120
50	A15 tussen Sliedrecht West en Sliedrecht Oost	17.368
	totaal	100.377

Bron: RWS, Rapportage Rijkswegennet

Tabel 3.2 File top 50 in 2018

Plaats in de top 50	Locatie van de file	Filezwaarte
19	A16 tussen Moerdijkbrug en 's-Gravendeel	88.688
26	A15 tussen Sliedrecht Oost en Sliedrecht West	82.441
36	A15 tussen Sliedrecht West en Sliedrecht Oost	60.806
40	A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht West	54.259
46	A15 tussen Gorinchem en Hardinxveld-Giessendam	50.891
	totaal	337.085

Bron: RWS, Rapportage Rijkswegennet

4. Raadsinformatie beperkt bruikbaar

1. Weinig relatie tussen gemeentelijk beleid, rol van de raad en indicatoren
2. Indicatoren worden niet structureel gemeten
3. Bruikbaarheid voor kaders stellen en controleren gering
4. Raad beschikt wel over voortgangsinformatie in concrete projecten en moties

Programma Bouwen en Bereikbaar Dordrecht, Programmabegroting 2023

Aanvullende indicatoren	0-Waarde	Actuele waarde	Streefwaarde 2022
A. Bouwontwikkeling: het aantal toegevoegde nieuwe woningen (nieuwbouw én transformaties) in de periode 2018-2022.	372 (2018)	2.527 (1 juli 2022)	4.000 toegevoegde nieuwe woningen
B. Openbaar Vervoer: aandeel dat (erg) tevreden is over het OV in de gemeente.	80% (2018)	82% (2019)*	Trend hoger dan 0-waarde
C. Het aandeel Dordtenaren dat meestal de fiets gebruikt	- naar het werk in Dordrecht: 72%; - naar het werk elders in de Drechtsteden: 51%; - naar de binnenstad: 69% (2019)	Onderzoek niet herhaald, wel onderzoek naar recreatief fietsen: 86% Dordtenaren fietst recreatief in 2020 (OCD, Stad-land verbindingen, november 2020)	Trend hoger dan 0-waarde

Bron	Frequentie
A. Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD); Bouwmonitor	Jaarlijks
B. Veiligheidsmonitor/'vrije ruimte', specifieke vragen voor Dordrecht / *onderzoek is niet herhaald, waardoor er geen recentere cijfers beschikbaar zijn.	Eens per twee jaar (oneven jaren) *vraag niet meer opgenomen in onderzoek in 2021
C. Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD); Fietsonderzoek / Stad-land verbindingen, november 2020.	Eens per twee jaar

5. Uitvoering effectief, rol raad gering

- Coalitieprogramma 2018-2022 grotendeels uitgevoerd maar overzicht niet beschikbaar;
- Regionale ambitie vertaald in lokale uitvoeringsplannen en collegeregelingen;
- Casus Waterbus: raad zoekt beleidsruimte via volksvertegenwoordigende rol;
- Casus Spoorzone: uitvoering Ambitiedocument en Nota Parkeerbeleid via collegeregeling, in lijn met regionaal beleid. Raad wordt meegenomen, geen aanwijzingen dat raad méér invloed wil. Raad stelt bestemmingsplan vast;
- Moties verkeersveiligheid: kaders stellen via volksvertegenwoordigende rol.

Uitvoering overwegend effectief, input raad gering, rolneming raad overwegend volksvertegenwoordigend

6. Dordrecht in de regio

2004 – 2018	GR Drechtsteden met Drechtraad
2018	Rapport Berenschot, Verstandig versterken: samenwerking op ruimtelijk-economisch gebied biedt onvoldoende maatschappelijke meerwaarde
2018	Commissie Deetman: bereikbaarheidsambitie in de Groeiagenda nog onvoldoende geconcretiseerd in gemeentelijke plannen maar cruciaal voor realiseren regionale groeiambitie
2021	Smart Delta Drechtsteden, geen Drechtraad, Dordrecht centrumgemeente

Smart Delta:

- Beperkt (inhoudelijk) de invloed van de raad;
- Uitgangspunten van de Groeiagenda 2030 zijn leidend, mobiliteitsopgave daaraan ondersteunend;
- Focus op vertalen naar lokaal beleid, via **collegeregelingen**;
- Versterkt in theorie (procesmatig) de invloed van de raad (budgetrecht, ruimtelijke plannen, gemeentelijke wegen) maar inhoud van regionaal beleid is leidend.

7. Aanbevelingen (1)

Integraal mobiliteitsbeleid met gebiedsgerichte keuzes

- Vraag het college om **betrokken** te worden bij de voorbereiding van het **integrale mobiliteitsbeleid (STOMP)**.
- Vraag aan het college (rekening houdend met de groeiambitie, de klimaatdoelen, regionale afspraken en technologische ontwikkelingen), wat naar verwachting de **mobiliteitsbehoefte** is van de toekomstige inwoner en hoe het college daar via de **verschillende modaliteiten** op in wil zetten.
- Vraag het college ook welke **ruimtelijke consequenties** dit heeft en tot welke keuzes per deelgebied die zou moeten leiden. Durf als raad **keuzes te maken**: niet alles kan overal of voor iedereen.

7. Aanbevelingen (2)

Vaststellen SMART doelstellingen die inzicht geven in effectiviteit van beleid

- Vraag het college om bij de vaststelling van het integrale mobiliteitsbeleid een **voorstel** te doen voor bijbehorende **SMART beleidsdoelen** waarmee de raad via de P&C-cyclus **inzicht** krijgt in hoe de bereikbaarheid in en van Dordrecht zich ontwikkelt.
- Geef het college de opdracht om **minimaal eens per twee jaar** deze doelstellingen **te meten** en stel daar ook **budget** voor beschikbaar.

Jaarlijkse voortgangsnota op mobiliteitsdoelen (buiten de P&C-cyclus)

- Vraag het college om **één keer per jaar** een **voortgangsnotitie** op te stellen waarin het college inzicht geeft in hoe de mobiliteitsdoelen en -opgaven zich ontwikkelen.
- **Bespreek** deze informatie tijdens een **Dordtse Dinsdag** met de portefeuillehouder. Betrek hierbij ook de **voortgang op de centrale doelen** van de **Groeiagenda** (10.000 woningen en 4.000 arbeidsplaatsen in 2030).

Stel op basis van de informatie waar nodig **beleidsdoelen en/of uitvoeringsplannen** bij.

8. Uw vragen

I&O Research Enschede

Zuiderval 70

7500 AN Enschede

T (053) 200 52 00

E info@ioresearch.nl

KVK 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55

1019 GM Amsterdam

T (020) 308 48 00

E info@ioresearch.nl